

Kino sklaida regionuose

Užsienio šalių gerųjų pavyzdžių analizė

Giedrė Simanauskaitė
Irmina Žemaitytė

2018 m. lapkritis

Turinys

1. Įvadas
2. Kino ekranų skaitmeninimo projektas Nyderlanduose
3. Kino ekranų skaitmeninimo projektas Kroatijoje
4. Kino ekranų skaitmeninimo projektas Lenkijoje
5. Skaitmeninimo projektų Nyderlanduose, Kroatijoje ir Lenkijoje suvestinė
6. Išvados
7. Šaltiniai

1. Įvadas

21 a. pradžioje, tobulėjant technologijoms, taip pat ir kino gamybos bei atkūrimo, tapo būtina rasti naujus būdus užtikrinti šios kino veiklos konkurencingumą globalioje rinkoje. Kadangi šiuo metu kino produkcija yra kuriama tik skaitmeninėmis priemonėmis, tik šia forma ji gali būti ir platinama bei rodoma.

Europos Komisija, norėdama paskatinti kino industrijos konkurencingumą, 2008 metais iniciavo sprendimų paiešką priemonėms, kuriomis turėtų būti užtikrinta Europos filmų ir kino teatrų įvairovė skaitmeniniame amžiuje. 2010 metų Europos Komisijos Komunikate¹ nurodoma, kad Europos audiovizualinių kūrinių turinio konkurencingumas itin priklauso nuo naujų technologijų naudojimo platinimo etape, tad turi būti siekiama, kad valstybės narės galėtų turėti skaitmeninius rodymo ekranus. Valstybės, kurios norėjo gauti paskatinimą iš Europos struktūrinių fondų, galėjo tai daryti šiuo principu: valstybė narė savo nacionaliniuose strateginiuose kryptų planuose nusimato kino skaitmeninimą kaip prioritetą, o projektai ko-finansuojami iš Europos sąjungos struktūrinių fondų.

Norint apžvelgti, kas šioje srityje iki šiol padaryta Europos Sąjungos šalyse, buvo atlikta užsienio gerosios praktikos pavyzdžių analizė. Jos tikslas: apžvelgti efektyviausius būdus, kurie taikyti skaitmeninant kino rodymo įrangą bei užtikrinant kokybiško turinio rodymą. Šiam tikslui pasiekti buvo pasirinktos trys šalys: Nyderlandai, Kroatija ir Lenkija, kadangi jose skyrėsi finansavimo modeliai ir projektai buvo įgyvendinti itin sėkmingai.

---

¹ Europos Komisijos komunikatas Europos parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui. COM(2010) 183).

2. Kino ekranų skaitmeninimo projektas Nyderlanduose

2.1. Pagrindinė statistika:

Šalies plotas – 42 508 km² ²

Gyventojų skaičius – 17,08 milijonų³

2012 metais pasiektas skaitmenizavimo lygis – 100%⁴

Į olandiškus filmus parduodamų bilietų rinkos dalis – 12%⁵

Kino teatrų skaičius 2017 metais – 274⁶

Kino ekranų skaičius 2017 metais – 956⁷

2.2. Nyderlandų kino industrija šiandien

Nyderlandų kino industrija yra sąlyginai maža ir, kadangi beveik neturi paklausos iš tarptautinės rinkos, didžioji dalis šalies filmų yra finansuojama iš valstybės fondų. Tokią

---

² Eurostat duomenys, 2017. <<https://ec.europa.eu/eurostat/en/web/population-demography-migration-projections/statistics-illustrated>>.

³ Ten pat.

⁴ Film Facts and Figures of the Netherlands 2017, NL Film Funds 2018. <https://issuu.com/netherlandsfilmfund/docs/film_facts_and_figures_2018_issuu>.

⁵ Ten pat.

⁶ Ten pat.

⁷ Ten pat.

paramą galima pasiekti keletu kanalų, pavyzdžiui, Olandų filmų fondas (oland. Filmfonds), kuris atlieka šią funkciją. Taip pat, paskutiniaisiais metais Nyderlandų valdžia įkūrė keletą iniciatyvų, skatinančių investuoti ir padėti kurti nacionalinį kiną.⁸

2000 metais gautas pelnas iš kino filmų bilietai siekė 128,5 milijonus eurų, iš jų tik 5,5 proc. buvo iš pardavimų į olandiškus filmus, kas yra tik 7.1 milijonai eurų. Situacijai ženkliai pasikeitus 2017 metais, visas iš bilietai gautas pelnas siekė 300,1 milijonus eurų, o pardavimai į olandiškus filmus padidėjo daugiau nei dvigubai ir siekė 12 proc.

2017 metais Nyderlanduose skaičiuojami 274 kino teatrai ir net 956 ekranai. Šalyje yra keletas pagrindinių, privačia iniciatyva įsteigtų, kino teatrų tinklų, o pagrindiniai jų – „Pathe“, „Wolff Cinema Groep“ ir „Utopia“.

2.3. EYE filmų institutas ir jo veiklos

2009 metų pabaigoje, keturios šalies organizacijos Nyderlandų filmų muziejus (oland. Nederlands Filmmuseum), „Olandų filmai“ (oland. Holland Film), Olandijos kino edukacijos institutas (oland. Nederlands Instituut voor Filmeducatie), Filmų bankas (oland. Filmbank) suvienijo jėgas ir įkūrė jungtinę organizaciją – EYE filmų institutą (oland. EYE Filmmuseum). Šis institutas atsakingas už visą nacionalinio kino industriją ir filmų archyvą. Jo kolekcija apima visus nuo 19 amžiaus iki šių dienų sukurtus filmus.

EYE institutas rengia filmų vakarus po atviru dangumi, festivalius, šeimos teatro renginius ir retrospektyvas. Jo sukauptas filmų archyvas yra didžiausias šalyje, o pati organizacija veikia ir kaip šiuolaikinio ir nekomercinio kino platintoja.

Organizacija yra sudaryta iš penkių departamentų - kolekcijos laikymo, edukacijos, rodymo, komunikacijos ir projektų valdymo skyrių.

Instituto archyvas yra platus ir gerai žinomas tarptautiniu mastu, turi sukaupęs 37,000 filmus, 500,000 fotografijas bei 60,000 filmų plakatus. Kiekvienais metais kolekcija yra plečiama, įsigyjant naujus kūrinius, gaunant dotacijas bei dovanas. Svarbu paminėti, jog departamentas skaitmenizuoja tūkstančius filmų bei nuotraukų projekto „Images of the Future“⁹ rėmuose. Šia medžiaga, kartu su aiškinamaisiais tekstais, pristatančiais kontekstą, laisvai naudojasi mokymo įstaigos, mokslininkai, verslo pasaulis ir kitos organizacijos.

2.4. Skaitmeninio projekto „Cinema Digitaal“

Nyderlandai yra puikus kino teatrų skaitmeninio pavyzdys Europoje. 2012 metais pasibaigusio projekto metu naujais įranga buvo aprūpinti visi Nyderlandų kino teatrai. Iš 789 ekranų šalyje net 506 buvo suskaitmeninti per projektą „Cinema Digitaal“. Šis projektas –

⁸ Ten pat.

⁹ Projekto „Images of the Future“ tinklalapis. [žiūrėta: 2018-11-27]. <<http://beeldenvoordetoekomst.nl/>>.

tai unikali viešojo ir privataus sektoriaus iniciatyva, kuri apjungė Olandiškų filmų rodytojų asociaciją, Olandiškų filmų platintojų asociaciją bei EYE filmų institutą. Šiame didelio masto projekte buvo taikomas ir solidarumo principas, kai komerciniai ir nekomerciniai kino teatrai susivienijo remti skaitmeninimo projektą tam, kad išsaugotų ir mažus istoriniu bei kultūriniu aspektu reikalingus kino teatrus. Šis projektas buvo būtinas norint išsaugoti mažus kino teatrus ir siekiant pereiti į kitą kino industrijos etapą. Projektas buvo įgyvendintas per labai trumpą, 14 mėnesių, laikotarpį. Jis buvo pradėtas 2011 metų liepos mėnesį.

Finansavimas

Iš viso „Cinema Digitaal“ projektas kainavo 39 milijonus eurų, didžiausia jo dalis (70 proc.) buvo finansuota 26 platintojų kompanijų, kurios veikia šalyje. Kitą dalį projekto rėmė šalies viešojo sektoriaus institucijos – Ekonomikos ministerija, Žemės ūkio ir inovacijų ministerija bei Nyderlandų filmų fondas. Pagrindinis projekto vadovas Ronas Sterkas teigia, jog kino šalių skaitmeninimas buvo būtinas norint tapti inovatyviems: užtikrinti gerą kokybę, efektyvumą ir pasirinkimo laisvę gero kino mėgėjams.¹⁰

---

¹⁰ „Dutch cinemas become 100% digital“, 2012 iš „Internationa Film Journal“. [žiūrėta: 2018-11-27].
<<http://www.filmjournal.com/content/dutch-cinemas-become-100-digital>>.

3. Kino ekranų skaitmeninimo projektas Kroatijoje

3.1. Pagrindinė statistika:

Šalies plotas: 56 594 km² ¹¹

Gyventojų skaičius: 4,154 milijonai ¹²

Skaitmenintų kino ekranų procentas šalyje: 100 proc. (2016 m. duomenys ¹³)

Nacionalinio kino rinkos dalis: 4,8 proc. ¹⁴

Kino teatrų skaičius 2016 metais: 87 ¹⁵

Kino ekranų skaičių 2016 metais: 173 kino ekranai. Iš 173 kino ekranų, 100 jų yra multiplexuose, 73 – vienekranuose kino teatruose ¹⁶

3.2. Kroatijos kino industrija šiandien

Pagrindinės viešojo sektoriaus kino rėmimo institucijos šalyje yra Kroatijos audiovizualinis centras (HAVC) bei Zagrebo, Rijekos ir Splito miesto biurai. 2017 metais filmų vystymui ir kino produkcijai – ilgo ir trumpo metro filmams, dokumentikai, eksperimentiniam kinui ir animacijai – buvo skirtas 6,8 milijonų biudžetas. Praėjusiais metais iš viso buvo išplatinta 15 šalies filmų (įskaitant ir koprodukcijas). 2017 metais šalyje skaičiuojami 158 kino ekranai, visi iš jų – skaitmeniniai.¹⁷

3.3. Kroatijos Audiovizualinis centras (toliau – HAVC)

Kroatijos Audiovizualinis centras (*kroat.* Hrvatski audiovizualni centar) yra vyriausybės remiama strateginė agentūra, atstovaujanti audiovizualinį (toliau – kino) sektorių šalyje. HAVC buvo įkurta 2008 metais, remiantis 2007 metų Kroatijos parlamento vienbalsiai patvirtintu įstatymu dėl audiovizualinių veiklų. HAVC yra dotuojamas vyriausybės ir finansuojamas visų

¹¹ Eurostat duomenys, 2017. <<https://ec.europa.eu/eurostat/en/web/population-demography-migration-projections/statistics-illustrated>>.

¹² *Ten pat.*

¹³ Facts & Figures 2016. HAVC. [žiūrėta 2018-11-28]. <<https://www.havc.hr/file/publication/file/havc-factsfigures-web.pdf>>.

¹⁴ *Ten pat.*

¹⁵ *Ten pat.*

¹⁶ *Ten pat.*

¹⁷ „Little Black Book. Industry Contacts 2018“, HAVC. [žiūrėta 2018-11-28]. <<https://www.havc.hr/file/publication/file/havc-black-book-2018-web.pdf>>

kino rinkos dalyvių, kurie naudojami kino produkcija, pavyzdžiui, transliuotojai, skaitmeninės, kabelinės ir satelitinės televizijos operatoriai, interneto tiekėjai, telekomunikacijos įmonės ir pan.

HAVC, kaip pagrindinio audiovizualinės industrijos atstovo Kroatijoje, tikslas – užtikrinti Kroatijos kino industrijos augimą. Jo funkcijas apima nuo paramos kino gamybai, platinimui, rodymui, marketingui ir sklaidai iki mokymų profesionalams ir paramos nacionaliniam kino archyvui per viešąsias subsidijas. HAVC rūpinasi ir kroatų filmų pristatymu užsienyje (didžiausiuose kino festivaliuose ir mugėse) bei administruoja Kroatijos mokesčių lengvatą filmams ir televizijai.

Šiuo metu HAVC operuoja 8,7 milijonų eurų biudžetu, kuris apima filmų vystymo ir kino gamybos finansavimą bei kitas su kinu susijusias veiklas. Kiti viešo sektoriaus finansavimo organai yra Miesto biurai kultūrai Zagrebe, Rijekoje ir Splitė.

3.4. Kino ekranų skaitmeninimo projektas

Kroatų kino skaitmenizavimo projektas buvo pripažintas vienu sėkmingiausių Europoje ir ypač svarbiu Rytų Europos regionui.

Nepriklausomų kino teatrų skaitmeninimas buvo vienas iš strateginių tikslų, numatytas 2010-2014 metų Nacionalinėje audiovizualinės industrijos vystymosi programoje. Jis buvo sėkmingai pabaigtas per numatytą dviejų metų laikotarpį. Dėl perėjimo nuo analoginio prie skaitmeninio kino formato, šio projekto įgyvendinimas buvo gyvybiškai svarbus kino rodytojų industrijai Kroatijoje. Dėl jo šiuo metu šalis turi didelį skaitmenintų kino teatrų skaičių ir yra tarp šioje srityje pirmaujančių šalių Europoje¹⁸.

Skaitmeninimo iniciatyva buvo paremta Kroatijos Kultūros ministerijos ir HAVC. Jo metu buvo skaitmeninta didžioji dalis šalies kino teatrų. Kino ekranų skaitmeninimo projektas pradėtas vykdyti 2011 metais ir truko dvejus metus. Projekto tikslas – skaitmeninti šalies kino teatrus ir padidinti kroatų ir nekomercinio kino kvotas kino teatruose bei užtikrinti įvairių kultūros paslaugų prieinamumą regionuose.

Jo metu buvo skaitmeninti 28 kino teatrai 27 miestuose. Skaitmeninimo projektas įgyvendintas 18-oje apskričių (palyginimui – iš viso šalyje yra 20 apskričių). Projektas apėmė net tik kino teatrus, bet ir kitas kultūros įstaigas, tarp jų ir šešis kino festivalius.

Ekranų skaitmeninimas vykdytas šiomis priemonėmis¹⁹: 2010-2014 metų Nacionalinė strateginė programa audiovizualinei industrijai ir 2012-2014 metų Kroatijos Respublikos Kultūros ministerijos strateginis planas.

Iki projekto įgyvendinimo 2013 metais, šalyje buvo 60 kino rodymo vietų, iš jų 14 multipleksų, su 100 skaitmeninių ekranų, ir 46 nekomerciniai kino teatrai, tuo metu neturėję skaitmeninės įrangos. Tai yra – šalyje buvo tik 68 proc. skaitmenintų ekranų.

¹⁸ HAVC duomenys. [žiūrėta 2018-11-28]: <<https://www.havc.hr/eng/croatian-film/cinema-activities/digitalization>>

¹⁹ Informacija iš Tinos Hajon pristatymo „Nepriklausomų kino teatrų skaitmeninimas“, vykusio 2015 m. gruodžio 4 dieną Moterų filmų festivalio „Šeršėliafam“ metu.

Finansavimas ir įgyvendinimas

Ekranų skaitmeninimo projektas buvo strateginio Kultūros ministerijos plano dalis. Projekto finansavimo proporcijos didžiuosiuose miestuose sudarė 60 proc. valstybės lėšų ir 40 proc. savivaldybės lėšų, o mažuosiuose miestuose - atitinkamai 70 proc. ir 30 proc. Projektui skirta ca. 1 milijonas eurų.

Kino ekranų skaitmeninimo projektas Kroatijoje vyko 2011-2013 metais. Jis vykdytas Kroatijos Respublikos Kultūros ministerijos iniciatyva. Projekto vykdytojas buvo HAVC ir rūpinosi šiomis projekto įgyvendinimo dalimis: techninis pasiruošimas, kontraktai su projekto partneriais, konkursų organizavimas, projekto lobinimas vietos valdžios atstovams ir kino rodytojams.

Pasibaigus įrangos diegimo etapui, HAVC ėmėsi papildomų veiksmų, norėdamas atgaivinti kino teatrų lankymo tradicijas ir auginti auditoriją. Pasiiekti šiam tikslui buvo parengtos filmų programos, skirtos kino teatrams, organizuojamos viešinimo kampanijos.

Reikalavimai dalyvaujantiems partneriams

Norint užtikrinti kino programų kokybę valstybės lėšomis skaitmenintose kino rodyto vietose, su projekto partneriais – projekte dalyvaujančiomis kultūros įstaigomis – buvo pasirašytos sutartys, nustatančios ir jų filmų programų sudarymo gaires. Filmų programos gairėse numatytos kvotos kino turiniui. Jomis dalyvaujantis projekte kino teatras įsipareigoja, kad rodys šalies ir europietiškus filmus, edukacines kino programas, vaikų ir jaunimo filmus, trumpametražius ir dokumentinius filmus, alternatyvaus turinio kiną bei aktyviai dalyvaus nepriklausomo kino sektoriuje.²⁰

Rezultatai

Skaičiuojant projekto naudą, pabrėžiama, kad jį įgyvendinus, Kroatijoje kino teatruose parodoma 50 proc. daugiau filmų, įvyksta daugiau seansų. Tarp kino teatrų buvo užtikrintas geresnis filmų cirkuliavimas ir dalinimasis kino programomis. Be to, keturis kartus padidėjo žiūrovų skaičius ir įplaukos už filmų rodyimą.²¹

3.5. Filmų platinimas kino teatruose Kroatijoje

Remiantis HAVC duomenimis, šiuo metu Kroatijoje veikia 18 platintojų²². Didieji platintojai Kroatijoje yra „Blitz Film&Video“ ir jo seserinė kompanija „Duplicato“, „2ifilm“, „Continental Film“, „Discovery Film&Video“ ir „Editus“. Daugumą Kroatijos kino teatruose išleidžiamų filmų sudaro JAV ir UK filmai, kurie užima didžiąją dalį rinkos. Bendras kino teatrų lankomumas nuo 2012 metų per daug nekinta (išskyrus 2016 metus, kai jis siekė 4,3 milijono.).

²⁰ Ten pat.

²¹ Ten pat.

²² „Little Black Book. Industry Contacts 2018“, HAVC. [žiūrėta 2018-11-28].
<<https://www.havc.hr/file/publication/file/havc-black-book-2018-web.pdf>>.

2017 metais šalies kino teatruose buvo parodyti iš viso 18 kroatiskų ilgo metro filmų (įskaitant koprodukcijas ir dokumentiką). Nacionalinio kino rinkos dalis 2017 metais sudarė 4 proc.²³

Kroatijos nepriklausomų kino teatrų tinklas

2014 metų lapkričio 7 d. buvo įsteigtas Kroatijos nepriklausomų kino teatrų tinklas (*kroat.* Kino mreža), kuris apjungia 27 kino teatrus iš 24 miestų ir miestelių. Šio tinklo siekis – sustiprinti nepriklausomų kino teatrų pozicijas tiek kaip kino industrijos žaidėją, tiek inicijuojant ir vystant kino kultūros sklaidą visoje Kroatijoje.

Tinklo tinklalapio duomenimis²⁴, šiuo metu jis jungia 41 narį, 54 kino teatrus 41 mieste ir saloje.

Nepriklausomų kino teatrų tinklo tikslai²⁵:

- Sukurti nepriklausomų kino teatrų tinklą.
- Sukurti efektyvesnį apsikeitimą kino programomis ar filmais ir visa su tuo susijusia medžiaga.
- Auginti kino žiūrovų skaičių tinklo kino teatruose, pasiūlant aukšto kultūrinio lygio programas, didinti kino kultūros išprusimo lygį.
- Vystyti bendras kino viešinimo programas.
- Vystyti Kroatijos kino industriją.
- Didinti nepriklausomo kino sektoriaus kompetentingumą.
- Skatinti valstybės efektyvų lėšų panaudojimą kino reikmėms.
- Gerinti kultūros prieinamumą Kroatijos regionuose.

²³ HAVC duomenys. [žiūrėta 2018-11-28]: <<https://www.havc.hr/eng/croatian-film/cinema-activities/digitalization>>

²⁴ Nepriklausomų kino teatrų tinklo duomenys. [žiūrėta: 2018-11-26] <<http://kinomreza.hr/en/about-us/>>.

²⁵ *Ten pat.*

4. Kino ekranų skaitmeninimo projektas Lenkijoje

4.1. Pagrindinė statistika: ²⁶

Šalies plotas – 312 679 km²

Gyventojų skaičius – 38, 433 milijonai

2018 metais pasiektas skaitmeninimo lygis – 100%

Kino ekranų skaičius 2016 metais – 1364

Į lenkiškus filmus parduodamų biliety rinkos dalis – 23,4%

4.2. Lenkų kino industrija šiandien

2017 metais Lenkijoje buvo išleisti 36 vaidybiniai filmai ir 16 dokumentinių filmų. 2017 metais parduotų biliety skaičius siekia 56,6 milijono.

Informacija apie Lenkijoje vykusį skaitmeninimo procesą yra sunkiai pasiekama kitataučiams dėl kalbos barjero, t. y., puslapiai, kuriuose aprašomas projektas yra lenkų kalba. Apie įvykusį projektą kalbėta su Renata Pawlowska-Pyra, kuri nuo 2011 iki 2017 metų buvo atsakinga už skaitmenizavimo projektą Lenkijoje, kuris buvo vykdytas Lenkijos kino instituto. 2018 metais Lenkija yra pasiekusi beveik 100 proc. ekranų skaitmenizavimo lygį šalyje. Pradėjus vykdyti projektą 2011 metais, skaitmenizavimo lygis multiplexuose siekė tik 40 proc., o nepriklausomuose kino teatruose – tik 10-15 proc.

4.3. Lenkijos kino institutas

Lenkų kino institutas įsteigtas 2005 metais, veikia kaip nacionalinis filmų fondas, teikiantis visapusišką paramą Lenkijos kino industrijai, įskaitant filmų gamybą, kino kultūros švietimą ir platinimą bei tarptautinę sklaidą.

4.4. Kino ekranų skaitmeninimo projektas

Lenkijoje vykęs skaitmeninimo projektas yra vienas sėkmingiausių projektų. Taip yra ir dėl to, kad šalies mastu vykusio projekto metu buvo suskaitmeninta daugiau nei 200 kino salių. Dėl šios priežasties šiuo metu skaitmenizavimo lygis šalyje siekia 100 proc.

Skaitmeninimo projektas Lenkijoje 2009 metais buvo įtrauktas į valstybės strateginius tikslus, tačiau tik 2011 metais pradėtas įgyvendinti praktiškai. Projektas vykdytas Lenkijos kino instituto. Projekto metu finansavimą galėjo gauti tiek privatus, tiek viešasis sektorius. Skaičiuojama, jog iki 2018 metų buvo išdalinta daugiau nei 200 įrangos komplektų, kurie paskirstyti po visą šalį. Skaitmeninimo projektas, pasak Renatos Pawlowskos, vyksta iki šiol,

²⁶ „European Film Promotion“ duomenys. [žiūrėta: 2018-12-03]. <<https://www.efp-online.com/en/members/204/Poland/Polish-Film-Institute>>.

tačiau sąlygos kiekvienais metais yra patobulinamos, atsižvelgiant į rinkos kainas ir pasikeitusius poreikius.²⁷

---

²⁷ Pokalbis su Renata Pawlowska-Pyra, dirbusia skaitmeninimo projekto vadove Lenkijos kino institute 2011-2017 m. [kalbėta telefonu: 2018 12 03].

Finansavimas

2011 metais pradėjus vykdyti projektą, per laiką kai kurios finansavimo sąlygos keitėsi, tačiau procentais išreikšta dalis, kurią gali gauti viena kino salė skaitmeninimui išliko ta pati – 50 proc. Finansavimas didžiąja dalimi yra sudarytas iš valstybinių lėšų, kurios gaunamos iš pelno mokesčių už nacionalinio kino kūrimą bei rodymą. Kiekvienais metais Lenkų filmų institutas apytiksliai nustato, kokia yra visos įrangos komplekto kaina, tam, kad tiekėjai negalėtų vykdyti kartelinių susitarimų, dalyvaudami viešuosiuose pirkimuose. Tik prasidėjus projektui 2011–2013 metais, aplikuoti buvo galima tik dėl vienos salės, esančios viename kino teatre, skaitmeninimo įrangai gauti, tačiau vėliau šis kriterijus buvo panaikintas. Projekte negali dalyvauti tik multiplexiniai kino teatrai, kuriuos Lenkijoje valdo trys tinklai.

Reikalavimai dalyvaujantiems partneriams

Norint dalyvauti projekte, reikia atitikti tam tikrus reikalavimus, kuriuos pateikia Lenkijos kino institutas, kiekvienais metais juos pritaikant prie kintančios rinkos poreikių. Pavyzdžiui, 2017 metais norintieji dalyvauti projekte, turėjo įsipareigoti parodyti ne mažiau nei 10 naujai pasirodžiusių lenkiškų filmų-premjerų (palyginimui: iš viso tais metais buvo išleista 40 naujų filmų) ir tam tikrą jų seansų skaičių. Šis skaičius nustatomas pagal tai, kiek regione gyventojų ir kitų kino salių. Šis įsipareigojimas turi būti vykdomas 10 metų.

4.5 Filmų platinimas kino teatruose Lenkijoje

Remiantis Lenkų filmų Instituto duomenimis, šiuo metu Lenkijoje veikia apie 10 platintojų²⁸, iš kurių pusė platina nekomercinius europietiškus ir lenkiškus filmus. Taip pat, nuo 2014 metų šalyje veikia dvi paramos sistemos – platintojams ir rodytojams (t. y., kino teatrams), kurie rodo, platina nekomercinį kiną. Parama skirta subtitrų gamybai, turinio skaitmenizavimui ir kitiems darbams.

---

²⁸ Ten pat.

5. Skaitmeninio projektų Nyderlanduose, Kroatijoje ir Lenkijoje suvestinė

Šalis	Projekto pavadinimas	Trukmė	Projektas vykdytas	Suskaitmeninta ekranų	Skaitmen. lygis šalyje	Iniciatoriai	Projekto kaina (Eur)	Finansavimo šaltiniai	Projektas tikslinė grupė
Nyderlandai	Cinema Digital	14 mėn	2011/07 - 2012/09	506	100 %	EYE filmų institutas, Olandiškų filmų rodytojų asociacija, Olandiškų filmų platintojų asociacija	39 mil.	- 70 proc. - kino industrija (platintojai) - 30 proc. Viešo sektoriaus institucijos	Mažieji kino teatrai
Kroatija	Nepriklausomų kino teatrų skaitmeniniai	2 metai	2011-2013	28	ca. 100 %	Kultūros ministerijos ir HAVC	ca. 1 mil.	- Didieji miestai: 60 % valstybė, 40 % savivaldybė - Mažieji: 70 % valstybė, 30 % savivaldybė	Nepriklausomi kino teatrai ir kitos kultūrinės institucijos
Lenkija	Kino teatrų skaitmeniniai	Vyksta kasmet	2011-dabar	200 (iki 2018 m.)	ca. 100 %	Lenkijos kino institutas	Nėra duomenų	50 % valstybės lėšos (pelno mokestis už nacionalinio kino kūrimą bei rodyimą)	Visi kino teatrai, išskyrus multipleksus

6. Išvados:

- Dalyje šalių kino ekranų skaitmeninimo projektai vykdyti, remiantis Europos Komisijos rekomendacija, suteikiant galimybę pasinaudoti Europos struktūriniais fondais.
- Kitose šalyse, kuriose jau atnaujinta kino įranga, norėdamos skaitmeninti ekranus, biudžetą projektui skyrė iš savo nacionalinių fondų arba kitų, pavyzdžiui, privačių, resursų.
- Valstybė, skyrusi paramą ekranų skaitmeninimui, paramos gavėjui taip pat priskyrė ir įsipareigojimus, kurie turėtų būti įgyvendinti, pradėjus naudotis įranga. Kiekvienoje šalyje šie reikalavimai skiriasi, kadangi jie priklauso nuo individualių šalies poreikių ir rinkos standartais.
- Bendras reikalavimas visais tirtais atvejais: reikalavimai kino turinio kokybės užtikrinimui.
- Nyderlanduose kino skaitmeninimo projektas finansuotas šiomis proporcijom: 70 proc. iš privataus, 30 proc. iš viešo sektoriaus institucijos. Projekto tikslas: išsaugoti mažuosius kino teatrus.
- Kroatijoje projektas finansuotas šiomis proporcijomis: didieji miestai: 60 % valstybės ir 40 % savivaldybės lėšos, mažieji – atitinkamai 70 % ir 30 %. Projekto tikslas: gerinti kino prieinamumą regionuose
- Lenkijos projektas, kitaip, nei kiti du, yra daugiametis projektas, ir yra vykdomas iki šiol.   Projektas   finansuojamas   50   proc.

7. Šaltinių sąrašas

1. „Dutch cinemas become 100% digital“, 2012 iš „Internationa Film Journal“. [žiūrėta: 2018-11-27]. <<http://www.filmjournal.com/content/dutch-cinemas-become-100-digital>>.
2. „European Film Promotion“ duomenys. [žiūrėta: 2018-12-03]. <<https://www.efp-online.com/en/members/204/Poland/Polish-Film-Institute>>.
3. Europos Komisijos komunikatas Europos parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui. COM(2010) 183).
4. Eurostat duomenys, 2017. <<https://ec.europa.eu/eurostat/en/web/population-demography-migration-projections/statistics-illustrated>>.
5. Facts & Figures 2016. HAVC. [žiūrėta 2018-11-28]. <<https://www.havc.hr/file/publication/file/havc-factsfigures-web.pdf>>.
6. Film Facts and Figures of the Netherlands 2017, NL Film Funds 2018. <https://issuu.com/netherlandsfilmfund/docs/film_facts_and_figures_2018_issuu>.
7. HAVC duomenys. [žiūrėta 2018-11-28]: <<https://www.havc.hr/eng/croatian-film/cinema-activities/digitalization>>.
8. „Little Black Book. Industry Contacts 2018“, HAVC. [žiūrėta 2018-11-28]. <<https://www.havc.hr/file/publication/file/havc-black-book-2018-web.pdf>>.
9. Nepriklausomų kino teatrų tinklo duomenys. [žiūrėta: 2018-11-26] <<http://kinomreza.hr/en/about-us/>>.
10. „Nepriklausomų kino teatrų skaitmeninimas“, Tinos hajon pristatymas, vykęs 2015 m. gruodžio 4 dieną Moterų filmų festivalio „Šeršėliafam“ metu.
11. Pokalbis su Renata Pawlowska-Pyra, dirbusia skaitmeninimo projekto vadove Lenkijos kino institute 2011-2017 m. [kalbėta telefonu: 2018 12 03].
12. Projekto „Images of the Future“ tinklalapis. [žiūrėta: 2018-11-27]. <<http://beeldenvoordetoomst.nl/>>.

2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

Kino sklaida regionuose. Užsienio šalių gerųjų pavyzdžių analizė

**Giedrė Simanauskaitė
Irmina Žemaitytė**

2018 11